

Snopič 15. — V Gorici, 31. marca 1896. — Cena 25 kr.

Cena naročnikom za 12 snopičev:

2 gld. 40 kr.

Knjižnica za mladino.

USTANOVILA „ZAVEZA SLOVENSkih UČITELJSKIH DRUŠTEV“

Izdajatelj in odgovorni urednik

Andrej Gabršček.

Izhaja zadnji dan vsakega meseca v trdo vezanih
snopičih, obsežnih povprečno po 6 pol.

V G O R I C I.

Tisk. in zal. „Goriška tiskarna“ A. Gabršček.

1896.

ZELENI LISTI.

Kratke pripovedi za otroke,
stare 6 do 10 let.

Po Francu Wiedemannu

POSLOVENIL

ANTON BREZOVNIK,

učitelj.

V GORICI.

Tisk in zal. „Goriška tiskarna“ A. Gabršček.

1896.

1.

Kako se je Francek spravljal spat.

Francek je bil skoro tri leta star, prav ljubezniv in krotek deček. Z njegovim šegavim vedenjem so imeli stariši, bratje in sestre največje veselje.

Ko se je jelo mračiti, šel je Francek k svoji mizici ter se vsedel na klop. Sedel je mirno, k večjemu je iskal s svojimi malimi očesci mater.

Brž ko ga je mati tam videla, prinesla mu je skledico mleka in košček kruha. To je bila Francekova večerja. Použil jo je tiho in mirno.

Ko se je najedel in napil, vedel je, kaj mu je storiti. Vstal je in poiskal mater. Ko

jo je našel, prijel jo je za krilo ter rekel: «Mama, mama. Fansek tuden! Fansek pat! Fansek pat! Dol, dol!» Pri teh besedah potegoval je za svojo suknjico, in to se je reklo: «Mama, slecite me!»

Dobra mati pa je svojega malega ljubčka tudi razumela. Saj jo je vsak večer isto prosil. Vsedla se je torej in vzela malčka v naročje. Francek pa je položil svojo glavico z zaspanimi očesci na materino srce ter pustil, da je storila mati ž njim karkoli.

Mati mu je odvezala predpasnik, slekla obleko, čevljičke in slednjič tudi rdeče nogavičice. Včasih je pomagal tudi sam nogavice vleči. Če mu ni šlo vse dosti hitro izpod rok, klical je: «Hi-i! hi-i!», kakor kak voznik.

Na to mu je mati oblekla še ponočno srajčico. Sedaj je bil pripravljen za postelj. Po leti se je včasih še sprehajal po sobi gor in dol. Bila mu je namreč posebna radost, capljati z golima nogama po gladkih tleh.

Naposled ga je prijela mati za roko in ga peljala k očetu. Oče je navadno sedel o tem času pri peči in puhal iz svoje dolge

pipe gost dim. Ko je slišal, da pride mali France, postavil je pipo na tla ter stegnil eno nogo pred se, da je lahko Francek po njej splezal k njemu.

«Lako, noč, ate! Flansek pat gle!», pravi potem zlati sinko, prime z obema rokama očeta za brado ter pritisne svoji mali ustnici v poljub na očetovi ustnici. «Lehko noč, sinče», reče oče, «spij dobro!»

Ko ga je oče še pobožal in poljubil, vzame ga spet mati v naročje ter ga nese še k bratom in sestram. Anica, Rozika, Micika, Jožek in Metod, vsi so dobili od njega „lako noč“ in ročico. Ako katerega teh otrok ni bilo tu, kmalu mora priti. Francek poprej ne gre v posteljo.

Slednjič je to končano. Mati ga nese v spalnico. Njegova posteljca je bila med očetovo in materino. Oj, to je lep prostorček! Tako miren in tako skrit!

Položi ga v posteljo. Pokrije ga. Odejo zataknejo na levi in desni med slamnico in desko. Tako ga ne bo zeblo.

Sedaj pa se odpró Francekove oči še enkrat. Vé, da ga čaka še nekaj važnega. Mati ga je naučila tako. In predno se to ne zgodi, ne more zaspati, tako se je že temu privadil.

Mati poklekne k nizki posteljici; sklene Francekovi ročici in jih objame s svojimi. «Francek, molit!», reče na to. Francek utihne in posluša.

Potem narekuje mati.

Mati: «Bogek moj!»

Francek: «Bogek moj!»

Mati: «Bod' z menoj!»

Francek: «Bod menoj!»

Mati: «Da dobro spim!»

Francek: «Da dobro pim!»

Mati: «In se zdrav zbudim!»

Francek: «In se zdav budim!»

«Amen!», rečeta potem oba skupaj. Pa Francek še ni povsem pomirjen. Ima še nekaj vprašanj, s katerimi vedno vsak večer mater nadleguje.

«Mama!», tako začne, «hov, hov tu?»

«Ne, Francek», odgovori mati, «psička ni tu».

«Mama! mev, mev tu?»

«Ne, Francek, mucike ni tu».

«Mama! mu, mu tu?»

«Ne, Francek, kravice ni tu».

«Mama tu? Ate tu? Ana tu? Micika tu? Todi (Metod) tu?»

«Dà, dà, ljubi France. Vsi so tu in pojdejo tudi kmalu spat. Pa še nekdo je tu, France. In tisti ostane celo noč pri tvoji posteljici, tudi ko spiš. Kdo je ta, France?»

Tedaj pa se odpró male ročice in mali prstek kaže navzgor. «Ljubi Bogek tu!», pravi France.

«Dà», reče potem pobožna mati, «ljubi Bogek je tu in tako jaz lahko odidem. Počivaj sladko, sinek moj, ljubi Bogek ostane pri tebi».

S tem se Francek umiri. Zdaj nima nobenega vprašanja več. Očesci zatiskujeta se zmiraj bolj in bolj, dokler se celo zatiska. Francek spi.

Mati mu pritisne še rahel poljubek na čelo in usta, potem pa odide, tiho po prstih stopaje. Francek pa spi do drugega jutra.

2.

Hudobni Mihec.

Mihec je bil zeló hudoben deček. Kjerkoli je mogel, nagajal in kljuboval je drugim otrokom. Sedaj je nalagal svoje sošolce, sedaj je ostrašil svojo starejo sestro, sedaj je vščipnil skrivaj svojega bratca v nogo, da je odskočil in zavpil. Če so ga potem otroci pri očetu zatožili, rekel je vsikdar, da ni nikomur nič žalega storil.

Nekdaj dobi njegov bratec Jožek škatljico polno lepó slikanih kamenčkov za zlaganje hišic; s tem se je zabaval cele ure. Tudi Mihec je poprosil očeta kake igrače. A oče mu je ni hotel kupiti, ker tudi Mihec ni delal starišem veselja, pač pa mnogo žalosti. To ga je jezilo na tihem. Kadar je videl svojega brata igrati in skladati hiše, cerkve, stolpe in trdnjave, jezilo ga je tako, da so

se mu žile na čelu napele. Premišljeval je na tihem, kako bi mogel Jožetu kako napraviti.

Nekega dne je sestavil Jožek z velikim, velikim trudom cerkev z visokim zvonikom. Stavba se mu je več kot desetkrat podrla, a nazadnje se mu je vendar-le posrečila. Mirno je sedel Jožek pred njo ter se veselil svoje krasne cerkvice. Tudi očeta in mater je Jožekova vstrajnost in spretnost veselila. Pohvalila sta ga za to.

Ko Mihec to sliši, je postal še bolj jezen. Dà, razsrdil se je na tihem takó, da se je skoro tresel. Njegovo hudobno srce ga je sililo, dati jezi dušek.

Kaj stori? Ko sta oče in mati za trenotek sobo zapustila in je Jožek še mirno sedel pred svojo cerkvico, prileze po prstih za Jožekov stol in — tresk! vdari s pestjo po zvoniku, da se vsa cerkev razletí na kose.

V tem trenutku pa zakriči Mihec na ves glas ter drži roko, s katero je mahnil po zvoniku, daleč od sebe. Kri mu je tekla curkoma iz nje! Kaj pa se mu je zgodilo?

Da je zvonik vendar enkrat stal, vbodel je namreč Jožek dolgo, ostro žico v desko. Ta žica vbodla se je hudobnemu bratu v roko ter obtičala v njej.

Strašne bolečine je moral Mihec prestati, predno so mu debelo žico zopet potegnili iz roke.

Te in druge bolečine bile so kazen za njegovo zlobo.

3.

S n e g.

«Mati, ali še dolgo ne bo strica z Zorico?», vpraša nekega dne sedemletni Rajko.

«Ljubi otrok, strica še vsaj kakih osem dnij ne bo. On stanuje, kakor veš, v Napolju na Laškem; od Napolja pa do Ljubljane je dolga, dolga pot».

«Je-li v Napolju tudi tako, kot pri nas v Ljubljani, mati?»

«O ne, ljubi Rajko. Tam je marsikaj drugače. Tam imajo drugačna stanovanja, nosijo drugačno obleko, uživajo drugačna

jedila in govore drugačen jezik. Pred vsem pa je tam mnogo, mnogo topleje, nego pri nas. O zimah, kakoršne imamo mi, ne vedó tamkajšnji ljudje ničesar».

«To je pa čudno, mati», pravi Rajko in umolkne.

Čez kakih osem dnij dospé stric s svojo desetletno hčerko Zorico. Bilo je v začetku decembra. Sprejeli so ju najpristrčneje. Posebno veselje pa je imel Rajko s svojo bratranko, deklico zarujavelega obličja in temnih očij.

Zorica je govorila gladko slovensko, ker so bili njeni stariši Slovenci.

«Hu! kako mrzlo je tu pri vas», reče Zorica Rajku. «Skoro bi bila po potu sem zmrznila. In zdaj še le tu!»

«O ljuba bratranka, to še ni nič. Bo še veliko mrzleje. Le čakaj, ko pride prava zima».

Zorica se je sicer še nekaj časa pritoževala zaradi mraza, toda sčasoma se mu je privadila.

Nekega dne se je sprehajala Zorica sama na vrtu. Rajko je sedel v sobi in

izdeloval šolsko nalogo. Tu se zasliši nakrat iz vrta glasen krik. Vsi hité k oknu gledat, kaj je. Tudi Rajko prihiti.

Kaj je bilo? Zorica je cepetala z nogama, gledala zdaj na nebo, zdaj na obleko, zdaj na levo, zdaj na desno ter kričala na vse pretege.

«Čemu neki kričiš, Zorica?», vpraša jo njen oče.

«Oh, oče, oče! Začarana sem!», odgovori vsa prestrašena.

«Začarana?», dé smeje se oče. «Zakaj neki? »

«Oh, le pogledjte, oče! Pogledjte!»

«Pa kaj naj bi neki videl, Zorica?»

«Ne videte-li, oče, da sem čez in čez s perjem posuta?»

Pri teh besedah se zasliši iz sobe glasen smeh. In zopet reče oče: «S perjem si posuta? Kje neki? Jaz ga ne vidim».

«Tem hujše, oče, če ga vi niti ne vidite».

«Pa pojdi noter Zorica, če te je tam zunaj strah».

«Oh ne oče, pridite raje vi sem k meni. Ne upam si prestopiti. Oh, pridite kmalu, vedno hujše postaja. Ne vidite-li, da padajo peresa že tako gosto, da komaj skoz nje vidim?»

«Vidim, vidim, Zorica. A ta peresca ti nič ne storé. Lehko si jih v svoj predpasnik nabereš».

«Oh, oče, oče! Pomagajte mi! Že sem čisto bela! Le pogledjte! Oh, umrjem samega strahú! Ko bi vsaj ne bila prišla v Ljubljano!»

«No potrpi še malo trenutkov, Zorica. Pošljem ti Rajka ven».

Nekaj minut pozneje pride Rajko na vrt. Pa prevelikega smeha je komaj šel.

«O kako grdo je to, Rajko, da se mi še posmehuješ», reče Zorica na pol v joku. «Oh, pomagaj mi vsaj! Še zasuje me!»

«Ali bratranka», reče naposled Rajko, «ne bodi vendar smešna».

«Ljubi, dobri Rajko, jaz ne vem, kaj se godi z menoj! Povej mi vendar, odkodi naletuje toliko perja? Le pogledj, skora ga bo ves vrt poln!»

«Bratranka, ne bodi nerodna. To vendar ni perje!»

«Pa kaj tedaj?»

«Sne g je, sne g!»

«Sneg? Kaj pa je to, sneg?»

«Kaj? Bratranka? Ti nisi še videla snega? Čakaj, čakaj, ti se hočeš menda šaliti z menoj».

«Ne, ne, ljubi Rajko, nikakor ne. Pa povej mi vsaj, kaj je to sneg?»

Rajko je moral sedaj na dolgo in široko pripovedovati in razlagati, kaj je sneg in kako nastane. Čudé se, ga je gledala Zorica. Rajku zopet pa ni šlo v glavo, da so kraji na svetu, kjer nikdar ni snega. Čudila sta se sedaj oba.

Ko je bilo drugi dan vse na okoli, drevje in hiše, gore in doline, s snegom pokrito, ko je Rajko Zorico na saneh vozil, ko sta se kepala in ko je naredil Rajko velikega sneženega moža, tedaj se je veselila mala Lahinja snega iz celega srca ter rekla: «Oh, ko bi vendar tudi v Napolju snežilo!»

4.

Priljuden deček.

Mirko je bil komaj šest let star in zelo ljubezniv in dober deček. Kamorkoli je prišel, povsod so ga radi imeli, in ko je odhajal, prosili so ga povsod, naj kmalu zopet pride.

Kaj ne, to je lepo za mladega otroka? Ali kako to, da so imeli ljudje Mirka tako radi?

Dà, to je bilo čisto naravno. Imeli so ga radi zato, ker je bil tako priljuden in ponižen. Če je kam prišel, vselej je rahlo potrkal na vrata, kakor se spodobi. Kadar je odprl vrata, imel je že svoj klobuček v roki, in v hišo stopivši pozdravil je prijazno, rekoč: «dobro jutro!», ali «dober dan!»

V sobo stopivši, ostal je pri vratih tako dolgo, da so mu rekli bliže pristopiti. Kadar ga je kdo vprašal: «Kakó se ti godi, Mirko?», odgovoril je vselej prijazno: «Hvala, dobro se mi godi!» Če ga je kdo vprašal po zdravju njegovih starišev, odgovoril je: «Hvala, moji

stariši so zdravi!» Na vprašanje, če želi kako hruško ali jabolko, rekel je: «Prosim, ako ste tako dobri!» Če mu je kdo pokazal kako podobo, igračo ali kaj takega, rekel je: «Dovolite, da tudi jaz to v roko vzamem!» Za vse, kar se mu je dalo, zahvalil se je prav prijazno. Kadar so drugi otroci svoje igrače prinesli, da bi se skupaj igrali, nikoli se ni česa dotaknil, predno ni vprašal, je-li sme tudi on to ali ono prijeti v roke. Zaradi njegovega lepega vedénja so se vsi otroci ž njim radi igrali.

Nekega dne mu oče dá pismo, da je odnese gospodu baronu v graščino. Da-si je bil Mirko danes prvič pri gospodu baronu, ugajal je vsem tako, da mu rečejo, naj ostane še nekoliko časa v gradu.

Gospod baron je imel lepega škorca, ki je znal nekatere besede prav lepo in različno izgovarjati.

«Ker si tako priljuden in ljubezniv deček», reče gospod, «zatorej ti hočem nekaj pokazati, kar te bode gotovo razveselilo».

«Prosim, ako ste tako prijazni!», odgovori Mirko ter gre z gospodom v stransko sobo, v kateri je bil lepi ptič škorec. Gospod je začel škorca izpraševati in škorec je lepo in razločno odgovarjal. Oj, to je bilo veselje za Mirčka! Tako lepega in učenega ptiča ni še videl nikoli. Od veselja je ploskal z rokama in ni se mogel dosti načuditi umetnosti krotkega škorca.

A kmalu je bilo Mirkovo veselje pri kraju. Spomnil se je namreč, da mu je treba iti domú, ker mu je oče rekel, naj dolgo ne izostane. «Lepó vas zahvaljujem, da ste mi pokazali škorca», reče gospodu baronu ter se posloví.

«No, pa kmalu zopet pridi», reče prijazni grajščak ter mu poda roko. «Ako mi dovolite, pridem takoj jutri; prosil bodem tudi stariše, da mi privolijo», reče Mirko, poljubivši grajščaku roko.

«Veselilo me bo, dragi Mirko! Le pridi!»

Mirko pride takoj drugi dan zopet v grajščino, da bi videl lepega škorca, ki se mu je tako zeló prikupil. Da-si Mirko niti

besedice ni zinil o tem, vendar je grajski gospod kmalu spoznal, da si deček ničesar bolj ne želi imeti, nego njegovega škorca.

Ker je bil gospod baron velik prijatelj Mirkovega očeta, pové Mirkov oče nekega dne svojemu prijatelju, da si Mirko nobene stvari tako ne želi, kakor lepega škorca.

In glej! Na svoj god dobi Mirko lepega škorca v zali kletki od grajskega gospoda za vezilo. Večjega veselja bi mu gospod pač ne bil mogel narediti.

Ako bi Mirko ne bil tako priljuden deček, gotovo bi mu gospod baron škorca niti pokazal ne bil, še manj pa bi mu ga bil podaril.

5.

O l g a .

Bilo je na sveti večer. Oče je danes poprej nego po navadi odložil delo. «No, otroci», reče Jožku, Ivanku in Olgi, «vzemite svoje plašče in oblecite se gorko, gremo malo na trg, da vidimo, kako se božična darila razprodajajo!»

«Oh, tega pa smo veseli, ljubi oče!»,
vskliknejo vsi trije ter se hité oblačiti. Ni
trajalo dolgo in oče, mati in otroci so bili
v gorke kožuhe in plašče zaviti in priprav-
ljeni na odhod. Oče zapré vrata in veselo
stopa za materjo in otroci.

Kako se danes otrokom blesté lica od
veselja! Tega večera so se že dolgo veselili.
Po cesti je vse mrgolelo ljudij. Velika mno-
žica se je sprehajala po mestnih ulicah sem
ter tjá. Domú idoči so nosili raznovrstne
zavitke in zabojčke pod pazduho. Kaj neki
je bilo v njih?

Zdaj je tudi naša družinica prispela na
trg. Tu je stala dolga vrsta lesenih prodaj-
jalnic, ki so bile vse lepo razsvitljene. Kako
se tu vse blesti in leskeče!

Tu je prodajalnica s punicami, ki so
skoraj vse v lepi, z zlatom obrobljeni obleki.
Kako prijazno se smejejo veselim deklicam,
ki stojé v celih tropah pred njimi ter prošijo
stariše, da jim kupijo to ali ono.

Tam je zopet druga prodajalnica za
dečke. Tu se vidijo puške, sablje, bobni,

čelade, leseni vojaki, piščalke, vozički, konji in Bog zna kaj vse drugega. Pred to prodajalnico so stali dečki kakor pribiti. Niso se mogli nagledati lepih rečij. Iz marsikaterih ustic je bilo slišati: «Oče, jaz bi rad imel to! Mati, kupite mi konja, meni boben, jaz hočem sabljo» i. t. d.

Glej, tam le je zopet mož, ki prodaja medene potičice, sladke in različne podobe, iztlačene iz sladkega medú in sladkorja. Vse je lepo okrašeno in v pozlačen papir povito. Oh, kako vse te reči lepo leže in vabijo otroke, kakor bi hotele reči: «Pridite in okusite nas!»

Pred jedno prodajalnico takih slaščic se ustavi tudi oče. Otroci so se že na tihem veselili. Vedeli so, da se oče tukaj ni ustavil zaman. In tako je tudi bilo. Vsakemu kupi velik zavitek medenih kruhkov in različnih sladkornih rečij.

Jožek je radoveden, kakošnega okusa so te lepe reči; zatorej odvijje zavitek in jih začne jesti. Ivanek vtakne svoj zavitek v žep. Pa tudi njemu ni dalo mirú. Skrivaje

sega v žep in jih polagoma nosi v usta, da mu naposled nič več ne ostane v žepu.

Le Olga ne okusi nobene stvarce. Globoko v žep potisne svoje slaščice in veselo stopa za materjo. «Ali boš ti svoje kruhke jedla še le doma?» vpraša jo Ivanek. «Dà!» odgovori Olga.

A Olga je imela vse drugačne misli o svojem zavitku. Radovedno se je ozirala na vse strani, kakor bi koga iskala. Ko je zapazila trôpo otrok, skrbno jih je ogledala. Videti je bilo, da se ne briga toliko za lepe reči, temveč za otroke, ki so hodili po ulicah. Kaj neki je hotela?

Zdaj zagleda Olga ubogo deklico. Obraz je imela bled in prepal; obleko tenko in raztrgano; okoli vratu staro volneno ruto. Na pol zmrzli roki drži pod uboren platneni predpasnik. Tako stopa sirota in žalostno pogledava v prodajalnice, kjer prodajajo sladke kruhke. Vidi se jej, da bi tudi ona rada imela kak košček sladkega kruhka. A ni ga človeka, da bi se usmilil in kupil

kruhka lačni siroti, ki tako mílo gleda po lepih darovih, ki jih dobivajo drugi otroci.

Ali glej! Nekdo je vendar, ki jo vidi in se je usmili. Bila je to Olga. «Uboga deklica», misli si, «naj ima tudi kako veselje za božični praznik».

Zdaj ostane Olga nekoliko stopinj za svojimi stariši. Tihoma potegne zavitek iz žepa, stopi k ubožni deklici in ga jej naglo potisne v roke. Deklica se tega nekoliko ustraši. Hitro pogleda, kaj je v zavitku. — Oj, koliko veselje!

Ubožno dekletce se ozré, da bi se zahvalilo blagi dobrotnici, ali Olga je že izginila med množico. Bila je zopet pri svojih stariših in zdaj je še le bila praj vesela lepih sladkih rečij, katere jej je mati kupila na sejmu.

Velika množica ljudij se je valila po ulicah gori in doli. Ali nihče ni zapazil blagega dejanja Olginega. Samo jeden jo je videl — ljubi Bog v nebesih, ki stotero poplača vse, kar smo dobrega storili siromakom na zemlji.

6.

Kako se godi lenuhu.

Lipe je bil drugače priden deček, samo v šolo ni rad hodil. Mirno sedeti in učiti se, to mu ni ugajalo. Če je le našel kak izgovor, prosil je mater, da bi smel ostati doma. Ker je bil materin ljubček, dovolila mu je večkrat, da je smel izostati iz šole. Njegov oče o tem ni nič vedel, ker je bil zaradi opravkov redkokedaj doma.

Naposled je to vedno izostajanje iz šole tudi materi že presédalo, ker Lipe je hotel malo ne vsak dan ostati doma. «Lipe!», reče mu mali, «to je že preveč. Tega ne trpim dalje. Kako se kaj naučiš, ako boš vedno izostajal iz šole? In če ostaneš nevednež, kaj poreče oče k temu?»

Lipe takój iz začetka ni verjel, da so resnične te materine besede. Zato kinalu zopet pride in prosi mater, da bi smel ostati doma. A mati mu reče: «Ne, Lipe, od zdaj mi ne smeš niti jednega dne več zamuditi

šole. Ne dovolim ti nič več. Gospod učitelj tega ne vidi rad in tudi tebi je v škodo».

Lipe se namrdne ter gre.

Vidéč, da prošnje nič več ne pomagajo, je začel drugače. Ko ga zopet ni veselilo v šolo iti, naredi se bolnega. Zdaj ga boli glava, drugekrati zobjé, in drugič se zopet izgovarja, da ga trga po ušesih, da ga grize i. t. d. Če je bil tudi že ves teden zdrav, pa je prišla sobota, zbolel je gotovo. Zakaj neki? No, ker se je ta dan v šoli ponavljalo vse, kar so se otroci čez teden naučili in je bil vsak otrok gotovo vprašan.

Nekoč ostane oče zaporedoma več tednov doma. In zdaj je videl, kaj Lipe uganja. Oče je kmalu spoznal, da se deček le dela bolnega ter je prelén, da bi šel v šolo. «Le počakaj!», dejal je sam pri sebi, «to bolezen ti že odpravim».

Ko je bila zopet sobota in je zunaj solnce prijetno sijalo, reče Lipe materi, ki ga je zbudila, da bi šel v šolo: «Oh, mati, jaz danes ne morem v šolo, vrat me boli!»

Mati mu verjame ter ga pusti ležati. Ko je pa bila ura devet, hoče Lipe vstati, ker si misli: «Zdaj me nihče ne bo silil v šolo, ker je že tako prepozno». A zdaj stopi oče v Lipetovo spalnico in z resnim glasom reče: «Ne, ljubi Lipe, ti nikakor ne smeš vstati, ker si bolan!» — «Ne, ljubi oče», odgovori Lipe, «zdaj mi je že bolje. Vrat me je tudi nehal boleti».

«Bog varuj, Lipe! Tako hitro ne ozdravi, kdor zboli. Ostani le v postelji, ti že povem, kdaj smeš vstati».

To rekši, odide oče, in Lipe je moral ubogati, ker vedel je, da očetu ne sme nasprotovati.

Uro pozneje stopi zdravnik v sobo. «Slišal sem, Lipe, da si nevarno zbolel, in zato sem prišel k tebi, da te pregledam», nagovori ga zdravnik.

«O ne, gospod zdravnik; mi je že bolje. — Čutim se čisto zdravega».

«No, bomo videli. Pokaži mi jezik in daj mi žilico potipati!»

Lipe, to se vé, je moral ubogati. Vendar se je nadejal, da ga zdravnik spozna za popolnem zdravega. Ali kako se ustraši, ko mu ta reče: «Lipe, ti moraš tri dni ostati v postelji, in ti zapišem zdravila».

Zdravnik je govoril poprej z očetom in dobro je vedel, zakaj je tako ukazal.

Dve uri pozneje so bila zdravila v hiši, grenka kakor pelin. Lipe jih ni mogel piti; a moral je, ker mu je oče ukazal. Lipe joka in prosi: «Oh, oče, saj sem že zdrav!» Ali vse zamán, oče mu ni verjel.

Mnogo hujše nego grenka zdravila je bilo za Lipeta to, da je moral ostati v postelji ter ni smel nikakor na noge. Sijalo je zunaj solnce zeló prijetno in ljube pličice so na vrtu veselo ščebetale. Otroci so se igrali zunaj pred hišo, da se je veselo vriskanje slišalo v hišo, kjer je Lipe zdrav ležal v postelji, a nihče mu ni hotel verjeti tega.

Že prvi dan mu je bila cela večnost in drugega dne mu je bilo še hujše. Prosil in prosil je, da bi ga pustili iz postelje, ali oče tega ni pripustil. Rekel je: «Ne, Lipe,

ti si bolan in zdravnik je ukazal, da ti je tri dni ostati v postelji; ubogati moraš!»

Tretji dan je bil mlademu lažnjivcu strašna muka. Dolg čas mu je bilo in komaj je čakal večera. Noč nastane, a Lipe ni mogel spati. Kaj mu je začeti? Lipe joka in stoka, kakor bolnik, kateremu je prestati najhujše bolečine.

Mati bi ga bila rada rešila te muke, ali oče se ni dal preprositi. Rekel je: «Ne, lenuha, ki se noče učiti, moramo popolnem ozdraviti».

Četrty dan pride oče zopet v sobo k Lipetu. V tem trenutku skoči Lipe iz postelje, pade na kolena pred očeta in jokaje prosi: «Oh, ljubi, dobri oče, pustite me iz postelje! Povem vam odkritosrčno, da nisem bil bolan, nego le v šolo nisem hotel hoditi. Od seh dob hočem vsak dan iti v šolo in se prav pridno učiti».

«Glej, Lipe! Samo to sem hotel slišati od tebe», reče oče, «zdaj smeš zopet iz postelje in verjamem ti, da si zdrav».

Kdo je bil srečnejši od Lipeta? Hitro skoči iz postelje, obleče se, vzame torbico na hrbet in hiti v šolo. Od tega dne se ni nikoli več branil šole.

7.

Malo, pa z ljubeznijo.

V nekem velikem mestu je živel uboga udova s štirimi otroci. Njen mož je umrl junaško v boju za domovino. Udova je prebivala v mali, temni sobi, blizu konjskega hleva.

Da-si je uboga mati od jutra do večera pridno delala, vendar njen pičli zaslužek ni zadoščal, ubraniti sebe in otroke lakote. Ker si ni vedela drugače pomagati, poslala je beračit svoja sina Šimna in Jakca.

Da-si je bila dečkoma ta pot za ljubim kruhkom prav grenka, da-si sta pogostem s solzami v očeh hodila od vrat do vrat, vendar nista nikdar godrnjala. Ljubezen do matere in malih sestic lajšala jima je grenko pot.

Nekega dne pride Jakec v dvonadstropno hišo. Znano mu je bilo, da stanujeta v njej dve imenitni družini, ena v prvem, ena v drugem nadstropju.

«Zgoraj začnem», misli si Jakec in gre po stopnicah.

V drugem nadstropju je stanovala bogata gospa Selarjeva. Rahlo potrka Jakec na vrata. Nihče se ne oglasi. Jakec potrka še enkrat nekoliko močneje. Tudi sedaj se ne gane nihče. «Morebiti», misli si Jakec, «ne slišijo trkanja. Naj še pozvonim!»

Kakor misli, tako stori. V tem trenutku se odpró vrata in gospa Selarjeva stoji pred njim.

«Oh, milostljiva gospa», reče Jakec ponižno, «lepo prosim kakega darú! Mati moja je silno uboga. Nima kruha za nas otroke».

«Potepuhi ste!», pravi jezno gospa. «Jaz ne dam ničesar!»

«Oh, imejte usmiljenje! Podarite mi vsaj košček kruha!»

«Nimam kruha doma! Poberi se!»

«Usmilite se me, usmilite!», prosi milo Jakec. «Ko bi vi znali, kako ubogi smo!»

«Ne nadleguj me dalje! Nimam časa prepirati se z berači!»

«Le krajcar, milostljiva gospa! Prosim lepo! Potem takoj odidem!»

«Ná, tu, postopač! Tu imaš, da se te iznebim!»

S temi besedami vrže mu gospa desetico k nogam in zaloputne vrata.

Desetica se je potočila daleč po tleh. Jakec jo pobere in odide.

Kmalu potem potrka v prvem nadstropju na vrata. Tu je stanoval upokojen uradnik, jako imovit mož.

«Kaj želiš, dečko?», zarenči nad ubogim Jakcem.

«Milostinje bi vas poprosil, gospod! Štirje mali otroci smo in naša mati je zeló, zeló uboga!»

«Takó! A prava druhal ste menda vsi skupaj! Delo vam ne diši, le lenobo bi pasli! In potem naj pomaga beračenje!»

« Oh, nikakor ne, milostljivi gospod, prav pošteni ljudje smo! Mati dela od jutra do večera, pa — »

« No, pa — », seže mu gospod v besedo, « varčevali ne znate! Kar zaslužite, to potem zapravite. Dobro poznam take ljudi. Niste vredni, da bi zaradi vas odpiral vrata! »

« Milostljivi gospod! Krivo nas sodite! »

« Molči, potepin! Druhal ste! Ná, tu imaš! »

Pri teh besedah seže gospod v žep ter pomoli Jakcu petico. Jakec jo vzame, zahvali se ter odide s solzami v očeh.

Tako dospé v pritličje. Tu je stanoval ubog čevljar, ki je le s težavo preživil sebe in svojo družino.

Pri tem, se vé, Jakec ni potrkal. A uprav ko je šel mimo vrat, prišla je čevljarjeva žena ven. Opazila je Jakčevo žalostno obličje in objokane oči. Vedela je takoj, da mora biti to ubog beraček.

« Ubožec, ti pač težko dene, da si moraš po hišah prositi kruha! » reče mu sočutno.

«Oh, dà, dobra gospa! Beračenje je grenko, zeló grenko!»

«Imaš-li še stariše?»

«Samo mater še; a zeló je uboga ter ne more zaslužiti za nas štiri otroke dosti kruha, da-si je jako pridna».

«Koliko pa zasluži na teden?»

«Kake tri krone».

«In koliko vas je otrok?»

«Štirje».

«In morebiti še kateri mali vmes?»

«Dà. Najmlajša sestra je komaj tri mesce stara».

«Oh, ubožci! Zeló, zeló se mi smilite! Koliko skrbi in žalosti mora pač mati pretrpeti! Ubožica! No, počakaj nekoliko. Dam ti tudi jaz kaj!»

Kmalu pride uboga čevljarjeva žena zopet iz sobe in podari Jakcu en krajcar. «Ná», reče mu prijazno, «malo, pa z ljubeznijo! Povej doma materi, da se mi prav v srce smili. Naj le zaupa v ljubega Boga, on vas gotovo ne zapusti».

Nekaj minut pozneje je sedel Jakec na cestnem kamnu ter štel denar. V tem se mu približa njegov brat Šimen.

«V kateri hiši si bil na zadnje?» vpraša Šimen Jakca.

Jakec mu imenuje hišo, v kateri je bil.

«Si-li kaj dobil tam?»

«Dà. V drugem nadstropju, v prvem nadstropju in pritlično».

«In kje si največ dobil?»

«Spodaj pri tleh».

«Kaj si sploh kje dobil?»

«V drugem nadstropju dobil sem desetico, v prvem petico in zdolaj en krajcar».

«Tako! A poprej si rekel, da si pritlično največ dobil?»

«To trdim tudi še sedaj, ljubi bratec! Pristavim pa še, da ona desetica v drugem nadstropju mi je najmanjši dar».

«Kako to, Jakec? Ne razumem te».

«No poslušaj, ljubi bratec! Desetico sem dobil k nogam, petico po dolgem zmerjanju, krajcar pa z odkritosrčnim sočutjem».

«No, zdaj te razujem, ljubi Jakec. Pač res! Nam ubožcem ni samo do tega, kaj nam kdo dá, nego tudi, kako nam podeli».

8.

A n i c a.

V velikem gozdu je stala samotna gozdarjeva kočica. Gozdar je imel jedino hčerko, Ljudmilo po imenu, ki je bila komaj kakih dvanajst let stara. Ljudmila se je zelo dolgočasila. In kaj bi se ne, saj ni imela nikogar, s komur bi se mogla igrati in kratkočasiti. Nikdar ni bilo nikogar k njej, ker bližnja vas je bila dobre pol ure daleč od gozda.

Nekega dne sreča Ljudmila ubogo deklico, ki je brala jagode v gozdu. Deklica se jej je prikupila. Poprosi jo, ne bi li jo hotela včasih obiskati in se z njo malo poigrati.

«Dà», reče Anica, — tako je bilo ime ubogi deklici — «ako mi moji stariši dovolé, pridem».

«Prav», reče Ljudmila, «ne storiš mi tega zastonj. Pri meni dobiš jesti in piti, in tudi svojo odnošeno obleko ti podarim».

Tretji dan že pride Anica. Bila je zelo priljudna in tiha deklica. Ljudmili je bila kmalu najboljša prijateljica.

Že vse leto je hodila Anica vsak teden po dvakrat k Ljudmili, ki je vselej komaj pričakovala dneva, da jo je obiskala Anica.

Nekega dne ste se igrali v sobi. Še le na večer se vrne Anica domov. Ko odide, pogreši Ljudmila svojo rdečo svilnato ruto. Vse kote preišče, ali rute ni nikjer. Da je imela ruto še pred jedno uro, to je Ljudmila dobro pomnila. «Kam se je ruta izgubila? Nikogar razen Anice ni bilo v sobi. Nihče drugi je nima, nego ona. Skrivaj si jo je vzela in odnesla. Fej, to je grdó!»

Ne da bi bila kaj drugega mislila, kako bi se ruta lahko izgubila, ostala je Ljudmila pri tej misli, da je Anica tatica. Takoj drugega dne jej piše, da jej ni treba več priti, ker ona od sinoči pogreša svojo rdečo svilnato ruto.

Ko Anica prebere to pismece, ustraši se zelo ter je jako žalostna. Zelo jo je bolelo, da jo ima Ljudmila za tatico. Umeje se, da je odslej ni več obiskala.

Kakih štirinajst dnij pozneje je dal gozdar sobo prebéliti. Pri tem opravilu je bilo treba vse pohištvo premakniti, tako tudi Ljudmilino omaro. Ali kako se je Ljudmila ustrašila, ko je zadej za omaro ugleдалa svojo rdečo svilnato ruto.

«Oj ti uboga Anica!» reče, «kako veliko krivico sem ti storila. Zakaj nisem že poprej pogledala za omaro, predno sem kaj hudega mislila o tebi? — No, ti moraš že jutri zopet k meni!»

Ljudmila se takoj vsede k mizi ter piše listek Anici. Milo jo prosi odpuščanja ter jo z najprisrčnejšimi besedami vabi, naj pride zopet k njej v vas. Ali Anice ni bilo nikoli več. Poslala je Ljudmili ta-le listek:

Draga moja Ljudmila!

Marsikatero dobroto si mi skazala in marsikatero veselo uro sem preživela pri

Tebi. Vse sem hvaležno sprejela, ker sem, kakor veš, ubožna deklica. Ali Ti si me tudi hudo razžalila, ko si me sumničila, da sem Ti ukradla ruto. Jaz sem ubogo dekletce ter nimam drugega, kot svoje pošteno srcé. Ti si mi poštenje vzela in ž njim vse, kar sem imela. Veruj mi, draga moja Ljudmila, da imamo mi ubogi otroci tudi čut poštenja v sebi. In moj oče Te prosi, da bi bila v prihodnje previdnejša, ker se sumničenje lahko hitro pokaže, ali težko se zopet popravi.

Z Bogom!

Tvoja

A n i c a.

Lehko si mislite, otroci, kako je bilo Ljudmili pri srcu, ko je prebrala to pisemce.

9.

Prepir z živalmi.

Lovro je bil prav pameten deček. Neka dne je bil na domačem dvorišču ter opazoval živali, ki so tu prebivale in živele.

«Ne», reče naposled sam pri sebi, «živali vendar nimajo tako lepo ustvarjenega života, kakor mi ljudje. Nam ljudem je dal ljubi Bog vendar veliko lepše telo!»

To so slišale živali ter se razjezile. Vsaka je namreč mislila, da je njeno truplo najumetniše, najpopolniše. V svoji jezi so priletele k Lovru, češ, da bi se skusile ž njim. «Jaz imam najlepši život», trdila je vsaka.

Ker Lovro tega ni dal veljati, nastal je glasen kreg in prepir.

«Stojte! Mirujte!» zapové naposled Lovro, ko mu je bilo že preveč. «Pokažite, kaj morete s svojim telesom, potem bomo videli, kdo nas ima najpopolniše ustvarjeno truplo!»

S tem so bile živali zadovoljne in kodrček takoj začne kazati svoje umetnosti. Kakor besen dirja po dvorišču gor in dol, skače kolikor mogoče visoko ter se postavlja na zadnji nogi. «Stori ti tako, Lovro!» reče nazadnje.

«Dà», pravi Lovro, «stati znaš res na

dveh nogah, stati, a znaš-li tudi hoditi, kot jaz? — Ne!»

Potem pride mačica. Vsede se pred Lovrom ter začne na vse grlo kričati: «Mijav! Mijav! Mijav!»

«Dà, dà», reče smeje se Lovro, «mijav znaš res kričati, pa kaj znaš li drugega? Reči za menoj: Klin, kljun, požerún! — — Aha! Tega ne znaš!»

Tudi ribica v koritu seže v prepir ter reče Lovru: «Poglej tu sem, kaj znam jaz!» Takój začne gibati svoj repek in svoje plavutice ter plava sem ter tje, gor in dol.

«Res», pravi Lovro, «plavati znaš dobro. A ti nimaš ne rok ne nog. Ako bi te vzel iz vode, ne mogla bi se premakniti niti za pèd daleč in poginiti bi morala».

Zdaj prisopiha petelin ter reče Lovru: «Pazi, kaj znam jaz!» Na mah zleti na streho. «Kikiriki!» tako zakričí. «Znaš-li ti tako?»

«Tako letati res ne znam», odgovori Lovro, «toča moreš-li ti s svojima perutnicama bič in vajeti prijeti ter voziti, kot jaz! — Ne!»

Ta prepir je poslušala tudi Lovrova opica, sedeča na polici pred oknom. Ko so vse druge živali pokazale svoje umetnosti, priskakala je tudi ona k Lovru.

Čakala pa je nalašč do konca, kajti mislila je za gotovo, da ima ona med vsemi živalimi, kar jih je ljubi Bog ustvaril, najpopolniše telo. Začne kazati torej svoje umetnosti. Najpoprej spleza hitro kot blisk vrh strelovoda; na to se jame na glavo postavljati in prekučovati tako hitro, da so jo komaj z očmi dohajali; naposled pa se postavi še na zadnji nogi ter preleti stojé vse dvorišče.

«V resnici», reče Lovro, «tvoje telo je mojemu zeló podobno; a oglej si svoje roke in prste! Moreš-li ž njimi goslati ali pisati kot jaz? Znaš-li ž njimi plesti, kot moja sestra? — Ne!»

Pes, mačka, petelin, ribica in opica so stali sedaj okoli Lovra ter godrnjali. Niso še hoteli pritrditi, da je dal ljubi Bog človeku mnogo popolniše telo, kot njim. Ko Lovro

to vidi, reče: «No, še nekaj vas bom vprašal! Izračunite mi, koliko je trikrat tri».

Tega živali niso mogle. «Vidite», reče Lovro, «še tako lahkega računa ne znate. Zakaj? Ker ne umete misliti. In zakaj ne umete misliti? Ker nimate u m a. V našem telesu prebiva um. Zato le verjemite, da je ljubi Bog človeka najpopolniše ustvaril. In zakaj je to storil? Za to, da človek gospodari vsem živalim».

10.

Varuj si zobe.

Lizika je imela slabo navado, da je vedno z zobmi grizla sladkor, orehe, lešnike in druge take trde reči. Vsak košček sladkorja, kateri je mislila deti v kavo, pregriznila je poprej. Orehe in lešnike, katere je kje dobila, strla bi bila lahko s kladivom ali s čim drugim; toda ne. Vtahnila je vsakega med zobe in — tresk! strla jih je.

«Lizika», govorila jej je mati večkrat «varuj si zobe! Ne boš poprej pametna,

dokler si katerega ne zlomiš. Potem pa boš vse žive dni škrbasta».

Lizika pa je mislila, da so zobje močni in trdi kot železo in da se ne morejo nikdar zlomiti.

K božičnim praznikom je dobila zopet mnogo orehov. Tudi Stanko, Lizikin mali bratec, jih je dobil. Ko se je ta nekaj časa z orehi poigral, vsede se v sobi na tla, vzame kladivo ter jih začne tretji. Vsi so se dali razbiti, razen enega, da-si je udrihal z vso močjo po njem.

To vidi Lizika, «Daj meni oreh, Stanko», reče, «kmalu bo zdrobljen».

«Pa bolel zob, Lizika», pravi Stanko, ki ni še znal dobro govoriti.

«Nič me ne bo bolel, nič», odgovori Lizika, «le daj mi ga».

Vzame torej oreh, dene ga med zobe in stisne z vso močjo čeljusti. «Resk!» V tem hipu zakriči Lizika ter spusti oreh. Ni se namreč strl oreh, nego — zob, podočnjak, odlomil se jej je v korenini.

Od tega dne so boleli Liziko zobje tako

strašno, da so jej skalili vse veselje in marsikatero noč ni mogla spati. Cele štiri tedne trpela je strašne bolesi.

Da je bila škrbasta, ni bila posebna nesreča za Liziko, a jezilo jo je vendar-le, dokler je živela.

11.

Mali telovadec.

«Kam pa, Rajko?» vpraša Leon svojega tovariša, ko ga sreča na cesti.

«Telovadbe se grem učiti, Leon. Mar ti ne telovadiš?»

«Ne! Ne veseli me telovadba. Raje skačem po trati ter tekam po gozdu».

«Pa te-li oče ne sili k telovadbi?»

«Dà! Nekaj časa mi je prigovarjal. Ko je pa videl, da nimam veselja, pustil me je doma».

«Čudim se ti, ljubi Leon. Telovadba je vendar zeló zdrava in koristna!»

«Koristna? — Kaj se učite? Korakati, plezati, skakati i. t. d. To pa itak znam».

«Skakati znaš, to vem. Pa kako? Tudi jaz sem mislil, da znam skakati, a ko sem v telovadski uri na povelje skočil, rekel je gospod učitelj, da se tako ne sme skakati, da je tako skakanje nevarno. Na to mi je pokazal in razložil pravo skakanje. In ker zdaj vem, kako treba pravilno skakati, skočim zdaj tudi veliko dalje, višje, in kar je pred vsem mnogo vredno, tudi veliko varneje nego prej».

«In kaj naj ti koristi, Rajko, vsa ta umetnost?»

«Tega ti še sedaj ne morem povedati; a če mi tudi nič ne bo koristila, utrjuje mi vsaj zdravje». —

Leto pozneje se primeri, da se Leonovi stariši preselijo ravno v ono hišo, v kateri je stanoval Rajko. Obe družini sta imeli svoje sobe v prvem nadstropju. Nekoga večera pa, ko je že vse po hiši trdo spalo, nastane v pritličju ogenj. Požar se je širil jako brzo. Ko so se prebivalci v prvem nadstropju zbudili, gorele so že stopnice, katere so vodile iz pritličja v prvo

nadstropje. Ni bilo torej mogoče priti po stopnicah doli.

Na dvorišču ste bili dve lestvi. To je znal Rajko. Ni premišljeval dolgo, nego odprl je okno ter skočil doli na vrt, kateri je bil zadej za hišo.

V tem trenutku odpre tudi Leon okno ter kliče na pomoč. Vedno bolj in bolj se mu je bližal ogenj.

«Skoči doli!» kliče mu Rajko.

Nevarnost je bila od trenutka do trenutka večja, a pomoči nobene. Zato skoči tudi Leon dol na vrt. A skočil je tako nerodno, da si je zlomil nogo ter obležal na mestu. Vzdigili so ga ter nesli v sobo, kjer je moral štiri tedne ležati v postelji, a potem še mesec dnij ob bergljah hoditi.

Ko je spet ozdravel, hodil se je vedno učil telovadbe s svojim tovarišem. Spoznal je, da je telovadba vendar-le koristna.

12.

Drobtinica kruha.

Če dobé otroci od matere košček kruha, ne vsedejo se navadno k mizi, kakor bi se spodobilo, nego hodijo ž njim po sobi, po dvorišču ali po trati.

Tako je delal tudi mali Ivanek. Nekega dne je stal s svojim koščekom kruha na trati pri hiši. Ne daleč od njega je mati spirala sode.

«Ivanek», reče mati ter kaže s prstom, «drobtinica kruha ti je padla tam-le na tla. Poberi jo!»

«Kje pa je, mati? Ne vidim je».

«Tam-le, pri levi nogi ti leži».

«Oh, ta drobtinica! Saj ni niti grahove velikosti?»

«Nič ne dé. Kruhek je velik dar božji in mi prosimo vsak dan ljubega Boga za-nj. Zato moramo pa vsako, tudi najmanjšo drobtinico dobro shraniti! Le brž poberi oni košček!»

«Ljuba mati, za tak mali košček se vendar nihče ne zmeni. Vrh tega pa je pal v pesek, da ga ne morem več pojesti».

«Če ga tudi ne moreš več jesti, bil bi vendar greh, pustiti ga tako v pesku. Še pohodil bi ga kdo!»

«Kaj naj torej storim ž njim?»

«Deni ga tje v korito, iz katerega jedó kure. Kure ga snedó in tako se ne pogubi».

Ivanek pobere košček. A ker je to nerad storil ter se mu je cela ta skrb zdela smešna, reče mu mati z resnim glasom: «Ivanek! Za ta svoj smeh zaslužiš ostro kazen. Toda odpustim ti za danes, ker si še otrok ter ne veš, koliko je vreden košček kruha, koliko skrbi, truda in potú stane, predno ga pridelamo in prislužimo. Morda še kedaj sam spoznaš v svojem življenju, kak velik božji dar je kruh. Tedaj spomni se drobtinice, katere danes nisi hotel pobrati».

Ko je Ivanek spolnil dvajseto leto, vzeli so ga v vojake. Kmalu je nastala vojska. Ivankov polk dobi povelje, odriniti proti sovražniku. Začela se je bitka. Sovražniki zbežé.

Ivankov polk jih zasleduje. Na poti jim zmanjka živeža. Ne koščeka kruha ali mesa ni bilo dobiti. Bežeči sovražniki so vse jedljive reči ali s seboj vzeli ali požgali. Zasedovanje pa se je moralo nadaljevati.

Že drugi dan so bili vojaki tako sestradani, da so komaj hodili. Še hujši je bil tretji dan! Mnogo jih je obležalo od slabosti.

Med temi nesrečneži je bil tudi Ivanek. Ležal je v gozdu pod visokim drevesom. «Oh!» vzdihoval je tu, «ko bi imel vsaj košček kruha! Le en košček, in bil bi rešen! Oh, kaka pomoč, kaka nebeška slast bi bil za me košček kruha, — in ko bi bil še tako trd in črn!»

Zdajci pobesi osramočen oči. Spomnil se je namreč besed, katere mu je rekla nekedarj mati na trati pred hišo. «Dà, mati», pravi na tihem, «pač ste govorila prav! Košček kruha je res velik dar božji. Če sedaj gladú ne umrjem, nikdar ne potratim kruha — in naj bi bila tudi najmanjša drobtinica!»

Še do večera je moral Ivan pretrpeti najhujše muke, ker glad boli, zeló boli. Med

tem pa se je vrnil njegov polk. Dohitel je namreč sovražnika ter mu vzel več vóz polnih jedil.

Tudi Ivan je dobil kos kruha. O kako mu je dišal! O kako srčno je zahvaljeval Boga za-nj!

13.

M a r j e t i c a.

Pod neko lesko, rastočo daleč zadej v kotu velikega gozda, cvetele so tri marjetice. Cvetele so skrite pred svetom. Nikdo se jim ni približal, nikdo jih ni videl, nikdo se jim ni divil. Vendar so bile vesele in mnogo lepše, nego njih sestrice, cvetoče zunaj na solncu.

Ena pa se je naveličala tega samotnega življenja. Želela si je ven na solnce, k cesti.

«Tako lepa sem», reče, «pa me nihče ne vidi! Moji listki so tako nežni in blesteči, pa me nihče ne občuduje!»

«Sestrica», rečeta jej oni dve, «na skrivnem živeti je prijetniše nego zunaj v širnem

svetu. Zunaj so nevihte in močen dež, velike vročine in sitni prah. Zunaj so poredni dečki, ki te utrgajo, in popotniki, ki te pohodijo. Ostani raje tu. Pod našo strešico ne preti ti nobena nevarnost».

«Ne», odgovori marjetica, «nočem biti dalje tu. Predolg čas mi je pod tem grmom. Tu ne vidimo in ne slišimo ničesar ter sploh nimamo nikakega veselja. Juhé! Kako prijetno življenje bo zunaj med svetom! Vsak dan veselje in radost!»

«Bodi pametna, ljuba sestrice», prigo-varjate jej uni. «Ostani tu. Ne sili ven v divje življenje. Lahko zajdeš v nesrečo!»

«Bom pa pametna», odgovori marjetica. «Pri potu je vendar veliko prijetniše, nego tu pod tim mračnim grmom».

Šla je. — Sestrici njeni sta gledali žalostno za njo.

V kratkem je cvetela pri neki ozki stezici. Izbrala si je nalašč to ozko pot, češ, da jo bo vsakdo lahko videl ter se jej divil.

Nekaj časa je živela res veselo. Bliščala se je v solncu. Z rosnimi biseri posuta se

je zibala v svežem jutranjem in večernem zraku. Mimogredoči so jo opazili in občudovali. Res, marsikdo je obstal pred njo ter se veselil njenih lepih barv.

Vendar ta sreča ni trajala dolgo. Nevihta jej je pripognila obleko; solnce jej je obledelo barve; prah jej je razjedel listke. Slednjič pride popotnik ter — pohodi ubogo marjetico.

14.

S t r a h o v i.

«Kje je neki naša muca? Že ves dan je nisem videl». Tako toži Vladko očetu.

«Če ti ne veš, jaz tudi ne vem», odgovori oče. «Jaz imam drugih opravkov dovolj ter ne utegnem paziti na tvojo muco».

Drugi dan prileti Vladko vesel izpod podstrešja. «Oče, oče. zdaj vem, kje je muca!»

«No, kje pa?»

«Zgoraj v podstrešju sedi v nekem gnezdu. Pri sebi pa ima tri prelepe mlade mučice».

«I, tako! Kake pa so?»

«Ena je črna, ena bela, ena pa marogasta».

Ali se je veselil mali Vladko teh mučic! Skoro vsako uro je tekel gledat te male, ljube živalice. Včasih je vzel to ali ono iz gnezda ter jo božal in poljuboval. To pa menda stari mački ni bilo prav, ker parkrati je godrnjala, a enkrat Vladka celó s kremplji vsekala po prstih, da je tekla kri. A Vladko se ni zmenil za vse to, nego igral se je še dalje z mačicami.

Pa kdo popiše njegov strah in njegovo žalost, ko najde nekega jutra gnezdo prazno. Zginila je stara mačka in ž njo tudi mlade. Vladko si ni mogel domisliti, kam bi bile prišle. Preiskal je vso hišo, a nikjer ni bilo o njih ne duha ne sluha. Vladko se je skoraj jokal, ker je mislil, da jih je kaka zver požrla.

Naslednji večer pa, ko je vse že spalo, nastane v kuhinji strašen krik. Hitro poskačejo vsi iz postelj. «Kaj je?» vpraša oče.

«Oh, strah, strah! Pomagajte! Pomagajte! Luč! Luč!»

Kmalu je gorela luč. Šli so v kuhinjo gledat, kdo tako kriči. Koga najdejo? Dekla je stala sredi kuhinje ter kričala na vse pretege.

«No, kaj pa je?» vpraša oče.

«Oh, oh», pravi dekla vsa plašna, «v kuhinji straši. Moj Bog! moj Bog!»

«Si-li kaj videla?» vpraša oče smeje se. Vladko se je skrnil med tem za mater. Tudi njega je začelo biti strah.

«Ne. Videla nisem nič», odgovori dekla, «pa tembolj sem slišala. Oh, kako strašno je bilo. Pod mojo posteljo mora biti. Tam noter je šumelo, kraspalo in ropotalo. Slišala sem tudi žalosten glas, podoben cviljenju».

«To je res strašno», šali se oče. «Moramo takoj pogledati, kak strah tiči tu notri. Kdo si upa zlesti pod posteljo, da pogleda, kje je strah?»

Nihče se ne upa, a Vladko se še bolj skriva za materino krilo.

«No, že vidim», reče oče, «sam moram torej iti!»

Oče postavi luč na tla ter pogleda pod posteljo. Drugi pa straha komaj dihajo. Pod posteljo pa ne vidi ničesar, razen stare klobučnice.

«No», dé oče, «morda je strah v tej škatli! Hola!» reče in potolče po njej. In res, tu notri je bil strah. «Mijav! Mijav!» slišalo se je iz nje.

«Sem takoj menil», reče oče, «da jih dobimo tukaj». Potegne klobučnico ven in — notri je ležala stara muca s svojimi mladiči.

Vsi se začnejo smejati. Vladko je ploskal od veselja z rokama, dekla pa se je zopet mirno vlegla v posteljo.

Kako pa so prišle mačke tu sem?

To se godi tako: Ako mladičev ne pustimo v miru, prenese jih stara v gobcu na kak varen kraj. Naša mačka si je poiskala to klobučnico.

15.

Črna klop.

Bernard in Pavlina sta si bila brat in sestra. Imela sta se jako rada. Skupaj sta se igrala, skupaj se sprehajala. Kjer je bil on, je bila tudi ona.

Ker je bil Bernard le eno leto stareji nego Pavlina, sedela sta oba v enem razredu. V šoli pa je bila med njima velika razlika. Pavlina je imela svoje reči snažne in vsako njeno delo je bilo lepo in čedno. Bernard pa je bil nesnažen in nemaren.

Poglejmo si njiju knjige in pisanke!

Pavlina je imela vse knjige lepo v papir povite, da se niso poškodovale. V knjigi je imela znamenik, v pisankah pa pivni papir. Ne v knjigah, ne v zvezkih ni bilo kakega madeža.

Pri Bernardu pa je bilo vse drugače. Listi v njegovih knjigah so bili zavihani in umazani, platnice raztrgane. Tu je manjkalo celega, tam kos kakega lista. Komaj je či-

tanka osem dnij v njegovih rokah, že je polna „marog“.

Kaj naj porečemo še le o njegovih pisankah! Skoro na vsaki strani najdemo kak madež! Tu je pisava razmazana, tam je grda lisa, katero je napravil Bernard s svojimi umazanimi prsti. In kaj zagledamo tukaj? Narisal je poredni fante celó osla v pisanko. Le pomislite, v zvezke take reči čečkati! — V Bernardovih pisankah tudi ni nikakega pivnega papirja, zato pa je pisava vsa razmazana in na drugi strani odtisnjena.

Gospod učitelj ga je že večkrat opominjal, svaril, kaznoval. Tudi oče mu ni prizanašal! A vse zastonj! Bernard je ostal vedno enak. Ni čuda torej, da je dobil od svojih součencev priimek: „Bernard Packun“.

Nekega dne pokliče učitelj Bernardovega očeta k sebi, da bi se pogovorila, kaj bi bilo z nemarnim dečkom storiti. Kmalu sta si oče in učitelj izmislila pomoč.

Ko pridejo otroci tretji dan v šolo, zagledajo tu nekaj posebnega. S strahom in s strmenjem opazujejo to novost.

Kaj pa je bilo?

Bila je črna mizica s črno klopjo. «Oh! Oh!» šepetajo si otroci, «to je gotovo klop za lenuhe in poredneže. Kdo le bo sedel v njej?»

Kmalu so zvedeli. Ko dojde Bernard v šolo, prime ga gospod učitelj za roko, pelje ga k tej črni mizi in z resnim glasom reče: «Tu bo zanaprej tvoj sedež, Bernard! V tej klopi boš sedel v svojo sramoto tako dolgo, dokler ne boš priden in čeden učenec. Tvoje stare knjige in zvezke je vzela oče ter ti kupil te-le nove. Ako teh ne boš bolj varoval kot prejšnje, ostaneš v tej sramotni klopi, dokler boš hodil v šolo. Zapomni si to!»

Ta kazen je pomagala. Bernard se je začel milo jokati. (Še bolj pa se je jokala njegova sestra Pavlina). Tri dni se ni upal pogledati nikogar, tako zeló ga je bilo sram.

Od tega dne pa je pazil na svoje knjige, da so ostale snažne in lepe kot nove. Kmalu ni bilo razložka med Pavlininimi knjigami in Bernardovimi.

Zato pa Bernard po preteklih treh tednih ni več sedel v črni klopi ter tudi ni prišel nikdar več tje.

16.

P t i č a r k a .

V mestecu L. je bil vsak teden dvakrat tržni dan. Na vsak tržni dan je prišla tudi stara ženica ter tržila s pticami. Nekaj ptičnikov je prinesla v košu na hrbtu, nekaj pa jih je vlekla na malem vozičku za seboj. Njen prihod se je slišal že od daleč, kajti njeni jetniki niso sedeli tiho v svojih ječah, nego peli, žvižgali, žgoleli, grlili, vse križem. Ali od veselja ali od žalosti, kdo vé?

Starka sama je bila prav posebna ženica. Po leti in po zimi je nosila velik, širok slamnik na glavi. Ker ga je nosila že čez deset let, se nekdanja rmena barva ni mogla natanko razločiti, kajti kakor sta se vlegla nanj prah in druga nesnaga, tako ju je starka tudi pustila. V velikem usnjatem žepu, kateri jej je visel na pasu ob ledjih,

je nosila denar, malo steklenico žganja in tobačnico. Starka je pila namreč za zajutrek žganje, zraven pa nosljala.

Ker je že mnogo let tržila s pticami, poznal jo je vsakdo v mestu. Svoj prostor je imela tik vodnjaka, kateri je stal v nekem kotu glavnega trga. Za stol jej je služil narobe postavljeni jerbas.

Ime pa jej je bilo Marina.

Da-si so torej Marino vsi poznali, rad je pa vendar nihče ni imel. Zakaj? Zato, ker pri svoji kupčiji ni bila poštena in pravična, nego lakomna in sleparska. Njena lakomnost je bila tolika, da niti ubogim svojim ptičkom ni privoščila potrebnega živeža ter jej je zato marsikateri lakote poginil.

Enkrat pa je za svoje nepošteno ravnanje prejela prav občutljivo kazen.

Bil je mrzel zimski dan. Marina je sedela zopet pri vodnjaku. Približa se jej bleda, slabo oblečena žena. Mrzel veter jej je pihal neusmiljeno v tanko obleko, da se je ubožica mraza tresla. Z eno roko je vodila malo dekletce, svojo hčerko, ovito v staro strgano

ruto; v drugi pa je nosila ptičnik, v katerem je žalostno čivkal lepo rmen kanarček.

Marina je takoj vedela, kaj želi uboga žena, a držala se je, kakor da bi je niti ne bila opazila. Počasi je segla v svoj velik žep, privlekla iz njega tobačnico ter začela nosljati.

Ubogi ženi se je poznalo, da jej je sila težko, razodeti Marini, po kaj je prišla. Toda, kaj si hoče!

«Ali kupite tega kanarčka?» ogovori z otožnim glasom Marino.

«Ah, čemu bi kupovala ptice! Jih imam itak že preveč!» odgovori starka neprijazno. Na tihem pa se je že veselila dobre kupčije.

«Ah, saj ste jih že veliko pokupili!»

«Res! A zdaj ne kupim nobene več. Imam jih že preveč!»

«Prosim, kupite vsaj še to mojo živalico. V veliki zadregi sem. Moram dobiti nekaj krajcarjev!»

«Kaj mi je mar vaša nadloga! Saj sami vidite, da imam že dosti ptic, in kaj naj počnem še z vašim vrabcem?»

Oh, kupite ga vsaj iz ušmiljenja! Glejte, moj mož leži že celo zimo bolan. Imava štiri otroke. Tudi jaz si ne morem ničesar prislužiti, otrok pa ne pošiljam rada beračit. Kar sem mogla prodati naših rečij sem že prodala, da bi se ubranili lakote in mraza. Danes pa, ko je zopet zadnji krajcar pošel, odločila sem se, prodati tudi to ljubo živailico, edino veselje mojih otrok. Oh, kako lepo jim je znal peti!» —

Solze so jej zadušile daljne besede. Tudi dekletce je začelo jokati. To je ptičarko vsaj toliko omečilo, da je jela govoriti o kupu.

«No», pravi, «kupila bi ga še, ko bi bil le nekaj lepši. Suh je kot trska. Perje mu je mršavo in razpipano! Rmene barve ni na njem opaziti. In tak ptič naj bi lepo prepeval? Najbrž le čivka in cvili kot vrabec».

Dasi je bilo to vse pretirano in neresnično, dasi je bil ptič lep in izvrsten pevec, vendar ni uboga žena ptičarki ničesar oporekala, nego je le silnejše prosila, da bi ga vendar kupila.

«No», vpraša naposled Marina, «koliko pa hočete imeti za-nj?»

«Ljuba žena! Ne vem, koliko bi ga cenila. Moja rajna mati je dala, če se ne motim, en goldinar in osemdeset krajcarjev za-nj».

«Hahaha! Hahaha! Toliko denarja za to mršavo živalico? — Tri desetice, če hočete in ne krajcarja več».

«Oh ljuba žena, to je vendar premalo!»

«Še preveč je. Dà, res, zakaj sem pač toliko obljubila! Gotovo bom imela pri njem izgubo».

«Dajte mi vsaj eno krono!»

«Ne vinarja več. Sploh pa mi ni za ptiča».

«Privržite vsaj še eno desetico, ker sem tako silno uboga! Ljubi Bog vam povrne, kar mi storite dobrega».

«Ne, ne dam niti vinarja več in s tem bodi konec besedij. Storite, kar hočete».

Kaj naj stori uboga žena? Denar je morala imeti! Doma so jo čakali mož in

otroci ter pričakovali kruha. — Dá jej torej kanarčka, vzame denar ter odide z žalostnim srcem.

«Danes sem pa napravila dobro kupčijo», reče Marina sama pri sebi, ko je odšla uboga žena. «Ptič je med brati vreden tri krone! Dà, človek ne sme biti premehkega srca!»

Vstane torej ter misli deti ptiča v nov lep ptičnik. Ker pa ni dosti hitro zaprla vratic — frr! — zleti ptiček ter uide čez ceste in hiše. Z glasnim krikom skoči Marina po koncu, hoté ptico zopet uloviti. V naglici pa prevrže še drug ptičnik, v katerem je imela slavca. Vrata se odpró in — frr! — ušel jej je tudi slavec. Slaveci pa so dragi.

Marino spreleti jeza in strah. Kriči in divja, a ptičic ni bilo več nazaj.

Ali ni bila ta nesreča kazen za njeno trdosrčnost? —

17.

Mali Bogdan.

Milan in Bogdan sta si bila brata. Milan je bil šest, Bogdan štiri leta star. Imela sta se, kakor se spodobi pridnim bratom, zelo rada. Imela sta sicer še večjih bratov in sester, a ž njimi sta se le malo pečala. Najrajša sta bila sama med seboj. Igrala sta sedaj vojake, sedaj sta se skrivala, sedaj metala žogo i. t. d.

Včasi, se vé, počela sta tudi kaj takega, kar jima je bilo prepovedano. Vendar take porednosti je zakrivil vedno le Milan. Milan si je zmislil kako nerodnost ter pregovoril potem tudi Bogdana, da mu je pomagal.

Pri hiši je bil lep vrt. Na njem je stala jablan s tako nizkimi vejami, da sta jih dečka lahko dosegla. Po vejah pa je bilo polno najlepšega sadja. Toda ni še bilo zrelo, ker se je poletje še le komaj začelo.

Nekega dne si zmislil Milan, da bosta s temi jabelki „streljala“. Vrezal si je zato

v plotu dve palčici, eno za sebe, eno za Bogdana, utrgal jabelko, nataknil je na palčico ter je vrgel v zrak. Čim dalje je „krogla“ letela, tem večje je bilo veselje.

To „streljanje“ je ugajalo tudi malemu Bogdanu. Z vidnim veseljem je opazoval Milanovo početje.

«Streljaj tudi ti, Bogdan», reče mu Milan.

«Bogdan to ne zna», odgovori Bogdan, ki še ni znal dobro govoriti.

Milan mu pokaže, kako se to dela. Ko je Bogdan razumel, reče mu Milan: «Zdaj si pa le sam utrgaj jabelko in skušajva se, kateri bo boljše streljal».

Bogdan ga uboga in trga, kakor Milan, jabelko za jabelkom, kajti ni vedel, da je velika porednost, trgati nezrelo sadje.

Nakrat pa zaslišita od okna dol resen glas: «Milan, pridi gor k meni!»

Milan se tako prestraši, da mu pade palčica iz roke. Spoznal je očetov glas in dobro je vedel, da to, kar je storil, ni bilo prav. Dobro je tudi vedel, kaj se bo godilo pri očetu, in debele solze so mu jele ka-

pati po licu. Pa ubogati mora, drugače se kazen podvoji.

S povešeno glavo, kakor pravi grešnik, lezel je proti hiši. Bogdan, kateri ni vedel, kaj se bo z bratom godilo, šel je molčé za njim.

Ko prideta v sobo, pričakoval ga je že oče s šibo v roki. «Milan», reče resno, «učinil si veliko porednost, da si potrgal toliko nezrelih jabelk. Veš tudi, da sem ti to še pred kratkim prepovedal. Ker pa me ne ubogaš, dobiš zasluženno kazeno, da si v prihodnje bolje zapomniš moje prepovedi».

Pri teh besedah prime oče Milana, upogne mu glavo ter mu našteje šest gorkih.

Nepremično je stal Bogdan pri vratih in žalostno gledal, kaj se godi z bratom. Ko je oče Milana spustil, upogne se tudi Bogdan ter prileze tak k očetu. Oče ga vpraša: «Kaj hočeš, Bogdan?»

*«Bogdan tudi tepen, ata! Bogdan tudi tepen!»

«Zakaj, Bogdan?»

«Bogdan tudi streljat!»

Bogdan pa ni dobil šibe. Njegovo obnašanje je očeta ganilo. Vzel ga je v naročje ter ga — poljubil.

18.

Lehkomiselna Metka.

Metka je bila dvanajst let stara, pa jako lehkomiselna. Imela je še dve starejši sestri in leto starega brata. Stariši so se trudili noč in dan, da bi prislužili otrokom kruha.

«Metka», reče nekega dne mati, «posadi „malčka“ (s tem imenom je mislila malega bratca) v voziček in vozi ga nekaj časa po cesti sem in tje, da pride nekoliko na dober zrak. Pa dobro pazi, da ti ne pade iz voza, ali da se drugače ne poškoduje. Ali si slišala?»

«Dà, ljuba mati», reče Metka, «skrbno bom pazila na-nj».

Ko pripelje voziček na cesto, najde tu svojo součenko Zaliko.

«No, to je lepo, da te vidim, Metka», reče Zalika. «Dobila sem včeraj za god novo

obleko in rada bi ti jo pokazala. Oh, kako krasna je!»

«Novo obleko? Aj, vendar bi jo rada videla, Zalika».

«Ako stopiš malo z menoj, pokažem ti jo, ljuba Metka».

«Prav rada bi šla, a malega bratca ne smem pustiti samega tukaj».

«Ej, pusti ga, pusti! Saj prideš kmalu nazaj in do tačas bo že mirno sedel!»

Metka se dá pregovoriti, pusti voziček z bratcem na cesti ter gre z Zaliko v sobo gledat novo obleko. Hotela se je, se vé, takoj povrniti. A ko je prišla z Zaliko v sobo, razgovarjala se je ž njo o tem in onem, na bratca zunaj na cesti pa je pozabila.

Minolo je že četrť ure, pa še ste stali deklici skupaj, ogledovali obleko ter jo občudovali. Nakrat zaslišite zunaj na cesti silen otroški jok. Vsa prestrašena plane Metka na cesto.

Kaj zagleda? Njen bratec leži na cesti ter se joče na vse pretege. Raz glave űmu je tekla kri. Kaj pa se mu je zgodilo? Ko

je nekaj časa sedel tako zapuščen v vozičku, hotel je vstati, a padel je iz vozička ter priletel z glavo ob oster kamen.

Tresoča se po vsem životu vzdigne Metka dečka ter ga odpelje domu. Da je tu dobila zasluženno kazen, razume se samo ob sebi. A ta kazen je bila kmalu prestana in pozabljena. Toda Metko je zadela še druga kazen, katero je občutila vse svoje žive dni, kazen, katera je še odrastli izvabila marsikatero grenko solzo. Kakšna pa je bila ta kazen? Poslušajte!

Rana na glavi, katero je bratec dobil, bila je primeroma le mala nesreča, kajti zacelila se je kmalu. A nežni deček si je poškodoval pri tem padcu tudi hrbtnec. Zrastel je potem gubasto ter postal že v svojem šestnajstem letu pravi siromak. Ni bil pripraven za nobeno delo. Ko mu je tudi oče umrl, ga mati ni mogla preživiti s svojim pičlim zaslužkom. Kaj mu je bilo storiti? Vzeti je moral v roko beraško palico in si do smrti iskati kruha pred tujimi vratmi.

Pač ga je njegova sestra Metka podpirala, kolikor je mogla, a bila je sama zeló uboga.

Kaj je neki občutila Metka v srcu, ko je videla svojega brata, oprtega na beraško palico, laziti od hiše do hiše in si prositi kruha? Pač si je morala reči: «Moja lehkomiselnost in neubogljivost je spravila brata v to nesrečo in uboštvo!»

19.

Božji sklepi so čudni.

Metod je spolnil že trinajsto leto svoje starosti in kmalu pride čas, ko mu bo zapustiti šolo. A ni se še odločil, ni še vedel, kaj bo potem. Oče mu je rekel: «Bodi, kar hočeš. Izberi si poklic, kateri te najbolj veseli. Edino, kar želim, je, da boš kaj prida v onem poklicu, katerega si izvoliš!»

Ko se je vedno bolj in bolj bližal čas, ko bo Metodu zapustiti šolo, reče mu nekega dne oče: «No, kako je, Metod? Kateri poklic si si izbral?»

«Nisem se še prav odločil za nobenega, ljubi oče», odgovori Metod.

«Še ne? Kako dolgo si boš še izbiral? Zadnji čas je, da se odločiš. Vsak prida deček mora vedeti, kaj bo, kadar stopi iz šole».

«Vem, ljubi oče», odgovori Metod. «Prav resno bom premišljeval, kateremu poklicu naj se posvetim».

«Metod! Štirinajst dni ti dam še odloga! Potem pa mi moraš naznaniti, kaj želiš biti. Oglej se v tem času nekoliko pri rokodelcih, umetnikih in drugod, in kar te bo potem veselilo, tega se boš učil».

Metod je hodil sedaj pridno po mestu. Obiskal je krojače, čevljarje, peke, kovače, mizarje, tesarje, zlatarje, kleparje, ključavničarje, slikarje, kamnoseke, trgovce i. t. d. A noben poklic mu ni bil po volji.

Rok, kojega mu je oče odločil, se je bližal koncu, in Metod se še ni odločil za noben poklic. Tesno mu je začelo biti pri srcu.

Nekega dne pride polk* vojakov, dragoncev, v Metodov rojstni kraj. Ko zagleda

Metod te lepe vojake v pisani obleki, prešine ga močno. Prihodnji dan je bil Metod prvi na mestu, kjer so imeli vojaki svoje vaje. Veselja mu je srce močnejše utripalo, ko je gledal krepke vojake, kako so na konjih sem ter tje tekali ter se zdaj na desno, zdaj na levo obračali, skakali, streljali, rožljali s sabljami ter se borili.

«Oče», reče, ko pride zopet domu, «zdaj vem, kaj bom».

«No, vendar enkrat! — Tako mi je ljubo, dragi Metod. Jutri pa bi bilo itak že onih štirinajst dnij preteklo».

«Dà, vedel sem, ljubi oče, in še včeraj sem pomislil s strahom na to. A, hvala Bogu, danes sem se odločil».

«No, kaj želiš torej biti?»

«Vojak!»

«Vojak? Ali je to resnica ali šala?»

«Resna volja me je, ljubi oče».

«Nikdar bi si ne bil mislil, da si izbereš vojaški stan. A ker želiš — bodi».

Metod je bil zdrav, čvrst deček. Zató so ga radi vzeli v vojaško šolo, kamor ga

je oče poslal; pridno se je učil in po dobrih petih letih je bil že častnik. —

Vnela se je dolgotrajna huda vojna. Tudi Metod je moral v boj. Bil je zelo pogumen in previden. Ko je bilo vojne konec, je bil povišan v službi; napredoval je tako, da je prišel po nekaj letih domov kot general, okrašen s tremi lepimi redi.

Kot general je obiskal zopet svoje starše, kateri so se med tem že zelo postarali in osiveli. Oh, kako so se razveselili, ko so videli svojega sina v taki časti! Kako prisrčno so ga objemali in poljubovali!

Metod je sedaj eden najslavnejših generalov. Njegov vladar ga ljubi in spoštuje kot svojega zvestega prijatelja. Metod pa to tudi zasluži. Pribojeval je svojemu vladarju in domovini že marsikatero trdo bitko.

Kadar so se pozneje pogovarjali z njim ter ga vprašali, kako da si je izbral upravo vojaški poklic, rekel je: «To so storili dragonci, katere sem videl v mladosti v svojem rojstnem kraju. Ljubi Bog je tako obrnil, da sem postal vojak. Božji sklepi so čudni!»

20.

Božično darilo.

Ljubi moji mladi čitatelji! Gotovo ste že čitali ali slišali kako božično pripovedko. Navadno se v njih pripoveduje, kako darujejo bogati otroci ubogim kaj za Božič. Jaz vam bom pa danes pripovedoval božično pripoved, v kateri se godi nasprotno, to je, v kateri u b o g i otroci bogate obdarujejo. Poslušajte!

V neki mali vasici na Štajerskem je stalo veliko, dolgo poslopje. Bila je tovarna. Gospodar te tovarne, Velesnik po imenu, je bil zeló bogat. Toda Velesnik ni bil le zeló bogat, nego je bil tudi jako dober mož, kateri je s svojimi delavci lepo ravnal ter jih dobro plačeval. Zato so ga pa tudi delavci srčno ljubili ter iz lastne volje tem pridneje delali.

Človekoljubna, kakor gospod Velesnik, bila pa je tudi njegova desetletna hčerka Ljuboslava. Da-si je imela silno bogate

stariše, vendar ni bila prevzetna. Rada je govorila tudi z najubožnišimi vaškimi otroci; rada je dohajala k njim ter se ž njimi igrala.

Ljuboslava je imela tudi hranilnico („šparovec“) in v njej že precej denarja. S tem denarjem je smela gospodariti, kakor je hotela. Ako je v šoli slišala, da je ta ali uni otrok tako ubog, da si ne more pripraviti pisala, peresa, pisanke ali kake potrebne knjige, takoj mu je pomagala s svojo hranilnico. Ponošeno obleko je darovala vso ubožnišim vaškim otrokom. Ako je torej Ljuboslava kedaj prišla v vas, pritekli so od vseh stranij ubogi otroci ter se jej zahvaljevali za razna darila. Tu je prišla Ivanka ter jej stisnila roko, kajti nosila je Ljuboslavini predpasnik. Od tamkaj je priletela Vida in se zahvalila za jopico, katero jej je poslala Ljuboslava. Tu sem je priskakljala Anica in jo prijazno pozdravila, ker Anica je nosila krilo, katero je dobila od Ljuboslave.

Ako je Ljuboslava zvedela, da je kje zbolel kak ubog otrok ali kaka uboga mati, takoj je poprosila svojo mater, da bi smela

v pomoč poslati ali nesti bolnici dobre juhice ali česa drugega.

Tako je bila Ljuboslava pravi angelj za vasico. Pa so jo tudi spoštovali in ljubili, kot svojo največjo dobrotnico. «Oh», rekli so pogosto otroci, kadar so se sešli, «ko bi mogli tudi mi narediti Ljuboslavi kako veselje!»

«Veste kaj», reče nekega dne Vida, «skoro pridejo božični prazniki in tedaj jej kaj darujemo».

«Dà, dà», reko vsi veselo, «storimo to, storimo!»

«A, kako naj to napravimo?» vpraša Milko.

«Vprašala bom doma mater», reče Vida hitro. «Moja mati nam bo že prav svetovala. Jutri vam potem povem, kaj poreče mati».

«Prav, stori to, stori!» rečejo vsi nakrat.

Ljubih božičnih praznikov veselé se vsi otroci. Veseli se jih tudi najubožniše dete, da-si dobro vé, da mu ljubi Božič le malo kaj prinese. Tudi naši ubogi vaški otroci so

se veselili vsako leto tega lepega praznika. Toda tako željno ga niso še nikdar pričakovali, kakor letos. Zakaj? Letos bodo oni — obdarjali.

Sveti večer je prišel. Vse sobe Velesnikovega stanovanja so bile lepo razsvitljene. V eni sobi se je bliščalo veliko božično drevesce. Pred eno uro je dobila Ljuboslava od svojih starišev božičnico.

Bila je osma ura zvečer, ko pride množica otrok tiho v tovarnarjevo hišo. Hišni oskrbnik je vedel, kaj in kam želijo. Tiho jih pelje v malo sobico v prvem nadstropju. Sredi te sobice je stala okrogla miza. Na to mizo razložijo otroci svoje darove ter jih uredijo. A godilo se je vse tako tiho in brezšumno, da jih ni mogel nihče slišati.

Ni še preteklo pol ure in vse je bilo lepo razdeljeno in razobešeno. Oglejmo si nekoliko te darove!

Sredi mize stoji mala smrečica. Na vejah visi nekaj pobarvanih jajec, suhih češpelj, dve rudeči jabolki, nekaj pozlačenih orehov, nekaj zvezdic iz belega in rdečega papirja,

dva zavitka lešnikov, en angelj in še nekaj drugih rečij. Tudi štiri svečice so gorele na smrečici. Bili so to mali deli voščenic, katero so si otroci izprosili od nekega tovarniškega uradnika.

Pod božičnim drevescem zagledamo igelnico, ta je od Nežice, ker je njen oče strugar; malo blazinico za šivanke iz zelenega sukna z rdečimi robci, naredila jo je Rezika; brisalo za črnilo, to je naredila Zorica iz črnega sukna; tri navitke za sukanec od Vojteha; par nogavic za punice, spletla jih je mala Jelica; prstan iz belih in rdečih biserov, zgotovila ga je Ivanka; lasno iglo z lepo črno stekleno glavico, to je darovala Anica; ona pa jo je dobila za god od svoje tete; znamenik za knjigo iz zelenega papirja, zgoraj malo izrezljan, to je daroval ubogi Blažek; možička iz porcelana, priložila ga je Vida, bil je njena edina igrača; rožmarinov vrh od Lizike, drugega jej mati ni mogla dati; majhen košek, spletel ga je Milan, kajti njegov oče je bil košar;

medenega konja od Micike; dala je za-nj zadnja svoja dva krajcarja, in slednjič natlačeno v e v e r i c o ; Vitko jo je ujel, ubil in natlačil z žaganjem.

To so bili darovi naših hvaležnih ubožcev. Mislili boste morda, da so zdaj poklicali Ljuboslavo, da bi videli, kako se bo veselila. Ne. Ko je božična smrečica gorela, poprosili so hišnega oskrbnika, da jih spusti zopet domu, a na to naj brž pokliče Ljuboslavo.

Odšli so zopet tiho, čisto tiho. «A zakaj nočete ostati tu, ljubi otroci?» vpraša jih hišni oskrbnik. «Tako ne boste videli in slišali kako se bo Ljuboslava veselila».

«Ne», odgovoré otroci, «naši stariši so rekli, da moramo takoj oditi, da bi kdo ne mislil, da bi radi kakega povračila za svoje darove».

Odšli so.

Kmalu na to pride Ljuboslava in ž njo njeni stariši. Začudeni obstojijo vsi trije pri vratih ter gledajo to božično darilo. Niso si mogli razložiti, kaj vse to pomeni. Hišni oskrbnik jim potem vse razjasni.

Vsi so se sedaj močno začudili; vsi so bili ganjeni radi hvaležnosti ubogih sirot, vsem trem so stopile solze v oči. «Oh, ti pridni otroci!» vsklikne Ljuboslavina mati večkrat. «O ti dobri otroci!» Ljuboslava pa je hodila okoli mize, vzela zdaj ta zdaj oni dar v roke ter ga ogledovala. Pri vsakem je vprašala: «Od koga je to-le?»

«Ljubi oče in ljuba mati», reče na-
posled, «rada bi vam nekaj povedala, a
bojim se, da vas razžalim».

«Le povej, draga Ljuboslava», odgo-
vori oče, «do sedaj nas še nisi nikdar
razžalila».

«No, tedaj vam povem! — Pred eno
uro napravili ste mi s svojimi krasnimi da-
rovi veliko, veliko veselje. Pa te h-le darov
se še veliko srčnejše veselim!»

«To sem pričakoval, ljubo dete», dé
oče, «in jako me veseli, da je tako. Znano
pa ti tudi bo, Ljuboslava, s čim si pridobila
to ljubezen. Bodi tudi zanaprej milosrčna
do ubogih. Bog te bo imel rad ter te
blagoslovi».

Ko čez nekaj dnij Ljuboslava vendar-le izvé, čegav je bil ta, čegav oni dar, ni si mogla kaj, da ne bi povabila vseh teh otrok k sebi v sobo. Dala jim je kave, potice, jabelk, orehov in drugih takih rečij. Vrh tega so igrali do večera skupaj. Pred odhodom pa še podari oče vsakemu otroku nov, trd goldinar.

To je bil veseli dan za sirotke. Gotovo ga vse žive dni niso pozabili!

21.

Š i b a.

a) *Zakaj so jo naredili.*

Mali Zorko je bil edini sin svojih starišev. Njegov oče je bil zdravnik, zato pa tudi ni bil mnogo doma, ampak so ga poklicali zdaj k temu, zdaj k onemu bolniku. Bila je torej večinoma mati sama s sinkom doma. Dasi je mati Zorka jako rada imela, morala se je vendar prav pogosto ž njim jeziti. Zakaj? Zato, ker je Zorko ni hotel ubogati. Dobro je vedel, kaj mu je bilo

prepovedano in kaj ne, kaj sme storiti in kaj ne. Toda storil je navadno ono najraje, kar mu je bilo prepovedano. Sedaj je splezal na klop ali celó na mizo, zdaj se je igral z žveplenkami, zdaj je „križljaj“ z ognjem, zdaj se valjal v novo oprani obleki po tleh, zdaj je plezal po drevju ter trgal obleko, zdaj vščipnil mačko za rep, da je žalostno zamijavkala i. t. d.

Takih rečij, se vé, mati ni mogla trpeti. Kadar je učinil kako tako norost, okregala ga je. A te besede so šle pri enem ušesu noter, pri drugem pa ven. Komaj ga je okregala, učinil je že novo napako.

Ker torej besede niso pomagale, moral je v kazen stati včasi celo uro ali še dalje v kakem kotu. A ker se porednež za tako kazen niti zmenil ni, nego se celó posmehoval, obsodila ga je, da je moral po cele ure pri mizi sedeti ter perje pukati. Tako pukanje pa je za otroke, posebno za žive dečke, sila dolgočasno in sitno delo, ker zraven niti močno dihati ne smejo. Vsak si torej želi, da bi prej ko slej bil rešen take kazni.

Tudi našemu Zorku je bilo tako pukanje strašno grenko delo, huda kazen. Ko jo je pa prestal, hejsa! bil je zopet prejšnji. Kakor hitro je mogel, ukrenil je zopet kako norost.

«Kaže se», pravi mati žalostno sama pri sebi, «da Zorka tudi ta kazen ne poboljša. Morala ga bom še ostreje kaznovati».

Ko je kmalu potem iz same objesti pretepel nekega dečka, pové mati to gospodu učitelju in ga poprosi, da bi Zorka prav ostro kaznoval.

Učitelj ga prestavi na tri dni v „črno klop“. Bila je velika sramota za vsakega otroka, kateri je bil obsojen v to klop. Zato je gospod učitelj mislil, da spravi to osramočenje Zorka na pravo pot.

Dà, te tri dni je bil res priden. Četrty dan pa je že pri sosedih razbil okna.

Zgodilo se je ravno neko nedeljo zjutraj. «Pridi noter, Zorko!» ukaže mu mati. «Danes ne dobiš o poldne nič jesti in ves dan mi ne smeš iz sobe».

Zorko se namrdne ter prosi mater odpuščanja. Toda mati se ne dá preprositi in tudi oče je pritrdil, ko je prišel domov ter zvedel, kaj Zorko počenja.

Oče in mati se vsedeta h kosilu, Zorko pa stopi za omaro ter žalostno in poželjivo pogleduje na mizo, kjer stojé najboljše jedi: pečene jerebice z ukuhanim sadjem, pečenko s solato, močnate jedi i. dr. A Zorko ni le sedaj nič dobil, nego tudi male južine mu mati ni hotela dati, da-si jo je milo prosil ter obljuboval, da bo zanaprej priden in ubogljiv. Gladovati je moral do pozne večerje. S solznimi očmi jo je povžil. Toda — kdo bi si mislil! — da-si se mu je godilo ta dan hudo, zeló hudo, pozabil ga je vendar kmalu. Že tretji dan potem je uganjal Zorko zopet svoje porednosti in norosti.

Ko mati vidi in izvé njegove nove hudobije, prestraši se ter reče sama pri sebi: «Ne, to je že preveč, kar Zorko počenja. Ne poboljša ga ne graja, ne ječa, ne osramočenje, ne glad. Še ostreje ga moram kaznovati. Zorko hoče imeti na steno — »

Mati ni izgovorila zadnje besede, vendar je sklenila, že jutri si priskrbeti „eno“.

b) *Kako so jo naredili.*

Ko je bil drugi dan Zorko v šoli, obleče se mati, dene slamnik na glavo, vtakne nožič v žep ter gré od doma. Kdor bi ji bil pogledal bolj v obličje, spoznal bi bil takoj, da ima težko pot pred seboj. Čelo ji je bilo zgrbančeno in iz oči odsevala je globoka žalost.

Ukrene jo skozi trg k bližnemu griču, kateri je bil čez in čez z listnatim drevjem in grmičjem obrasel.

Ko tako zamišljeno koraka naprej, pozdravi jo nakrat moški glas: «No, dobro jutro, gospa!»

«Dobro jutro, gospod sodnik!» odgovori mati s prisiljeno prijaznostjo. Bil je ta gospod okrajni sodnik v tem trgu, star, častitljiv mož s sivimi lasmi.

«Kam pa že tako zgodaj, kam, gospa zdravnikova?»

«Tje v gozd, gospod sodnik».

«Tako zgodaj že v gozd? Gotovo si hočete danes sami za kosilo nabrati gob», šali se dobri gospod.

«Ko bi imela tak namen, gospod sodnik, šla bi rada. A tako — »

«No, no, gospa, kaj pa je?»

«O, gospod sodnik! Današnja moja pot je za mater sila žalostna».

«Ali je kdo zbolel pri vas, da greste nabirat gozdnih zelišč za čaj?»

«Žal, da imam bolnega otroka doma. A ni bolan na telesu, nego tare ga neka čisto druga bolezen. In res sem namenjena, mu nabrati zdravila, toda ne gozdnih zelišč, nego gozdnih šibic».

«Ne razumem vas, gospa. Kaj mislite s tem?»

«Oh, ljubi gospod, sram me je povedati!»

«Kako vas more biti mene sram! Saj smo si vendar dobri znanci! Naj bo, kar hoče, le povejte mi!»

«No, povem vam torej vse! Z o r k o m e n o č e u b o g a t i. Kaznovala sem ga

že na razne načine, pa vse nič ne pomaga. Če tudi ga danes kaznujem zaradi kake porrednosti, stori jo jutri zopet. Zatorej sem sklenila, postopati ostreje proti njemu in ravnokar sem namenjena v gozd po — šibo».

«Tako je prav, gospa! To me veseli! Ne veseli me, da imate neubogljivega otroka, nego veseli me, da ste tako stroga mati. Jaz vedno trdim: Ostre matere so najboljše!»

«Tega mnenja sem tudi jaz, gospod! Kaj bo iz otroka, kateri niti svojih starišev ne uboga, ki mu vendar le dobro želé!? Zato je boljša zdaj šiba, kakor pozneje žalost in skrbi!»

«Res je, res, gospa! Ko bi me moj rajni oče ne bili večkrat prav hudo pre... — saj me razumete, gospa — kdo ve, kaj bi bilo iz mene. Pomislite dalje na moja dva sina. Oba sta mi zdaj na čast in veselje. Ona sta mi ponos v mojih starih dneh. Pa kako sem ju strahoval, če me nista ubogala! Konec zadnje šibe še zdaj visi za ogledalom v moji sobi. In kadar pride starejši sin domu ter jo zagleda, vselej

reče: «Oče, tej reči tam gor, sem veliko hvalo dolžan!»

«Gospod sodnik! Veste, da imam Zorka zeló, zeló rada. Pa ubogati me mora. Dajala mu bom tako dolgo «brezovega olja», da se bo naučil ubogati. Kakor hitro pa bo to znal, smel bo sam šibo sežgati».

«Vi ste pametna mati, gospa. Res, vselej me veseli, če pridem v kako hišo, kjer so otroci, pa vidim šibo za ogledalom. Šiba je staro dobro zdravilo. Mislim, da nam jo je ljubi Bog sam priporočal, ko je rekel: «Kdor svojega otroka ljubi, ta ga tudi kaznuje».

«Te besede si zapomnim, gospod sodnik. A oprostite, da zdaj grem. Drugače pride Zorko iz šole, predno bo šiba doma».

«Veste kaj, gospa? Ako dovolite, grem z vami v gozd ter vam pomagam nabrati šibic».

Mati se je sicer branila, toda sodnik se ni dal odpraviti. Šel je zraven.

Ko sta došla v gozd, vzame sodnik nožič in nareže potrebnih in primernih brezovih šibic. Mati je le gledala, kako je sod-

nik nabiral šibe. Vendar so ji stopile debele solze v oči.

Ko so bile šibice nabrane, zavije jih mati v velik robec ter se vrne z gospodom sodnikom domu.

Doma poveže nabrane vejice skupaj in šiba je bila gotova.

c) *Kaj so ž njo storili.*

Marsikatera mati naredi sicer šibo za svoje otroke, toda tako malo, da ni truda vredno. Zorkova mati pa je bila družega mnenja. Naredila je šibo dosti dolgo in dosti močno. Mislila si je: otrok mora šibo občutiti, ako naj pomaga.

Zorku se ni niti sanjalo, kaj se je spletlo doma v tem, ko je bil on v šoli. Ni mu bilo znano, kaj mu je mati pripravila. Vesel stopi torej v sobo, vrže svojo šolsko torbico v kot ter hoče zopet oditi.

Nakrat pa mu mati zastopi pot in mu reče: «Kam greš, Zorko?»

«Na vrt bi rad šel».

«Zdaj ostaneš tu. Danes je zadnji dan četrletja. Dobil si šolsko naznanilo. Kje je? Pokaži!»

Zorko zarudi za trenotek. Potem pa jeclja: «Mama — gospod učitelj — ni imel časa — jih še ni spisal. — Šele — jutri —».

«Lažeš, fant! Poznam te!»

«Ne, mati, smete mi verjeti, res je!»

«Pokaži mi šolsko torbico! Hočem se prepričati».

«Pa naznanila res ni v njej. Boste videla».

Prinese torej torbico, odpre jo in pusti mater le tako na pol v njo pogledat. «Ne, ne», pravi mati, «že sama preiščem torbico».

Seže torej noter, vzame knjige ven in glej! — na dnu je ležalo naznanilo. V tem trenutku pa, ko mati najde naznanilo, prime Zorko mater za roko ter jo ponižno in milo prosi odpuščanja. Oh, kako lepo je znal prositi! Mati pa mu resno reče: «Pusti me, ti hudobni otrok in molči! Tvoje prošnje in obljube ne pomagajo nič. Ti si grešil in me jako užalil!»

«Oh, ljuba mati! Saj ne bom nikoli več!»

«Tiho, Zorko! Poznam tvoje obljube. — Videti hočem, kako je tvoje naznanilo!»

Mati prečita naznanilo. Glasilo se je slabo. «Zorko je lenoben in slabega obnašanja», bilo je zapisano v naznanilu.

Mati ne reče besede, nego zloži naznanilo ter je dene na mizo. Potem pa prime Zorka za roko ter ga pelje k stenskemu ogledalu. Za ogledalom tičala je — šiba.

«Vidiš, Zorko», reče mati, «tako daleč si torej prišel! Šibo sem morala narediti za te! Kaka sramota za té! Kaka žalost za mé! Pa, kdor ne uboga, tega tepe nadloga! Prinesel si zopet prav slabo naznanilo. A to še ni najhujše. Ti si me nalagal! Ti si se meni, svoji materi, zlagal, in to je najgrše, kar kak otrok storiti more. Zato pa tudi zdaj dobiš zaslužen plačilo».

Mati seže po šibo, Zorko pa kričé zbeži k vratom ter hoče uiti.

V tem trenutku pa odpre domu došli oče vrata. «Kaj je, mati?» reče.

Mati pove vse, kar je Zorko zakrivil, in da mu ravno kar meni dati za to plačilo.

Oče se začudi dečkovi predrznosti. «Dajte meni šibo, mati», reče s tresočim glasom. «Jaz jo hočem prvi posvetiti!»

Zorko prosi, ječi, kriči, pade očetu k nogam, pa oče se danes ne da preprositi. Prime predrzneža — in nova šiba pela je prav dobro.

Zorko je to petje še drugi dan občutil. Še čez mnogo dni je imel rudeče in sive

pike, vejice in proge, katere je šiba napravila po koži.

d) *Kaj se je naposled z njo zgodilo.*

Takega pol leta pozneje pride trgovčeva gospa obiskat gospo zdravnikovo. Bili ste si dobri prijateljici. Pogovarjali ste se o marsičem in na zadnje napelje ju govor tudi na njiju otroke.

«Pa povejte mi, ljuba prijateljica», pravi med drugim trgovčeva gospa, «kaj se je z vašim Zorkom zgodilo?»

«Kako menite to?»

«No, on je, kakor se mi dozdeva, nekaj časa sèm čisto drugačen. Pred je bil najhujši nepridiprav, zdaj pa je miren in priden. Pred so mu rojile zgolj hudobije po glavi, zdaj pa je prav uljuden in pohleven. Tudi v šoli je zdaj baje prav marljiv in poslušen. A od kod ta sprememba?»

«Od one le reči tam za ogledalom; po slovenski se jej reče šiba».

«Je-li mogoče, gospa? Jaz imam tudi šibo za svoje dečke, a ti se ne poboljšajo nič».

«Ali jih pogosto kaznujete?»

«Oh da, prav, prav pogostem. Skoro vsaki dan».

«Ali jih močno kaznujete?»

«No, to ravno ne. Zató pa tem gosteje».

«Moj mož in jaz sva storila to drugače. Zorko je tega polleta le samo dvakrat okusil šibe. Vsakokrat od očeta pa — g o r k o. In to je dečka čisto spreobrnilo. Zdaj je prav priden in uboga v skok. Zato mu pa tudi k njegovemu godu dovolimo, da bo smel šibo — sežgati».

«Ljuba gospa zdravnikova! Zeló sem vam hvaležna za ta migljaj. Spolnjevala ga bom».

Zorkov god je prišel. Ker je bil deček zdaj priden in dober, dobil je od starišev lepo vezilo. Srčno se je razveselil, ko je našel zjutraj svojo mizo polno lepih daril.

Toda mnogo, mnogo bolj ga je veselilo, ko mu reče mati malo pred kosilom: «Zorko! Stori, kar sem ti dovolila!»

Ves vesel skoči k ogledalu, vzame šibo ter hiti ž njo v kuhinjo k peči. Odpre pečna vratica. Hejsa! Lep ogenj je bil v peči. Enkrat še pogleda šibo — ginjeno se ni od nje poslovil — in smuk! bila je sredi ognja. Kako je pokljala in gorela! Kmalu je ni bilo več!

* * *

Ljubi moji mladi čitatelji! Ako ima ta ali oni izmed vas — saj ne moremo vedeti — morda tudi tako «brezovo olje» za ogledalom, sklenite danes, da hoste zanaprej v e d n o lepo ubogljivi, da vam ne bo nikdar treba ckusiti tega «mazila». Kako veselje bo za vas, ako vam poreče ljuba mati nekega dne: «Markec, ali Lenika! Vzami ono «brezovo olje» in vrži je v peč!

K A Z A L O.

	Stran
1. Kako se je Francek spravljal spat	5
2. Hudobni Mihec	10
3. Sneg	12
4. Priljuden deček	17
5. Olga	20
6. Kako se godi lenuhu	25
7. Malo, pa z ljubeznijo	30
8. Anica	36
9. Prepir z živalmi	39
10. Varuj si zobe	43
11. Mali telovadec	45
12. Diobtnica kruha	48
13. Marjetica	51
14. Strahovi	53
15. Črna klop	57
16. Ptičarka	60
17. Mali Bogdan	66
18. Lehkomišelna Metka	69
19. Božji sklepi so čudni	72
20. Božično darilo	76
21. Šiba. — a) Zakaj so jo naredili	83
b) Kako so jo naredili	87
c) Kaj so ž njo storili	91
d) Kaj se je naposled ž njo zgodilo	94